No. 2214 Zaterdag 12 Juni 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Onze Radiodienst.

In zijn jongste openingsrede op Dinsdag 11 Mei van het nieuwe zittingsjaar van den Kol. Raad heeft ZExc. Gouverneur BRANTJES de volgende hoogst belangrijke gegevens medegedeeld omtrent onzen Radiodienst:

„Van den Radiodienst werd een steeds drukker gebruik gemaakt, vooral de correspondentie met schepen nam toe.

„In 1925 werden 4796 telegrammen met 66.521 woorden *méér* VERZONDEN dan in 1924 en 5 230 telegr. met 71,843 woorden *méér* dan in 1924 ONTVANGEN.

„De cijfers van *verzending* waren 15.147 telegr. met 178.874 woorden en van *ontvangst* 15.478 telegr. met 189.216 woorden."

Licht begrijpelijk, dat men na dezen prachtigen vooruitgang ook verlangend is het verschil der *finantieele* resultaten te komen."

Wij sloegen daarom nog eens de statistiek op van het laatste kwartaal en het geheele jaar 1925, gepubliceerd in de *Curaçaosche Ct.* van 23 April ll.

Doch wat was dat een ontnuchtering! De lezer oordeele.

ONTVANGSTEN VAN DEN RADIODIENST

in 1925	in 1924
68.925 fl.	70.357 fl.

dus m. a. w. in 1925 heeft de Radiodienst, ondanks die schitterende voortuitgang, nog 1.432 fl minder opgebracht dan in 1924.

Nog méér van dergelijke successen en wij zouden zóóvèr achteruitboeren, dat wij geheel naar den kelder gingen.

Maar er moest toch een oplossing voor deze puzzle te vinden zijn.

Dankbaar erkennen wij hier, dat op ons verzoek deze oplossing met de grootste welwillenheid ons door den Heer Administrateur van Financien werd verstrekt.

De werkelijke inkomsten van onzen Radiodienst bedroegen over.

	1925	1924
D. S. Curaçao	24.830.63	16.852.55
D. S. St. Martin	14.591.83	10.776.02
D. S. Aruba	11.656.15	3.620.35
D. S. Bonaire	1.572.80	1.252.05
TOTAAL	52.651.41	32.500.97

Zoodat over 1925 de inkomsten van het

D. S. Curaçao	7.978.08	méér
D. S. St. Martin	3.815.81	„
D. S. Aruba	8.035.80	„
D. S. Bonaire	320.75	„

alle Stations samen 20.155.44 fl **méér** ontvingen dan in 1924.

Die uitkomst geeft de rekening en verantwoordiging van de verschillende stations van den Radiodienst in onze kolonie. Die bedragen zijn dus of wel in werkelijkheid ontvangen *in* en *over* 1925 en 0924 of nog gedeeltelijk *verschuldigd* aan den Radiodienst.

De post *Radiodienst* als inkomsten van den Koloniale Kas, zooals ze gepubliceerd werd in de *Curacaosche Ct.* van 23 April, geeft het bedrag wat in die twee jaren de koloniale kas binnenvloeide. Bij die bedragen waren o. a. veel achterstalige schulden over voorgaande jaren, die eerst in 1924 en 1925 door de verschillende stoomvaart-maatschappijen enz. werden afbetaald. Maar wat bv. over 1925 door die Mijen verschuldigd was, was op het einde van dat jaar of nog in het geheel niet of hoogstens voor één of 2 kwartalen voldaan.

Zooals men weet, moeten de kosten van een draadloos bericht (behalve in het verkeer tusschen onze eilanden) onder verschillende rechthebbenden verdeeld worden. Zoowel ons kust station als het schip in zee, of in geval van doorzending, ook andere kuststations of de Fransche kabel hebben allen recht op een deel (een vasten tax) van de kosten van dit telegram. En die tax moet later verrekend en uitbetaald worden. En nu blijkt dat die verschillende stoomvaartlijnen, het station van Caracas, de Fransche en andere kabel-Mijen enz. geen bijzondere haast maken die kosten te vergoeden, zoodat nu of althans een maand geleden, de schulden over bijna alle kwartalen van 1925, en door de Franschen kabel zelfs over de laatste vier jaar, nog moest worden afbetaald.

Nog een enkel woord willen we hier bijvoegen omtrent dien nooit volprezen *korte-golf zender*.

De Gouverneur heeft er in zijn Openingsrede het volgende van gezegd:

„Van af 1 Octob. 1925 werden *ontvang*-proeven met Nederland op *kortegolf* genomen.

„De resultaten waren schitterend.

„Niet minder schitterende resultaten gaven de proeven van *verzending* naar Nederland per kortegolf, sedert den 1sten Maart 1926 de kortegolf proefzender de verbinding Curaçao-Nederland tot stand bracht,

„Op 30 April jl. waren als proefsein reeds per korte- golf naar Nederland *verzonden* 5983 woorden en *ontvangen* 25.043 woorden.

„Welke prestatie bereikt werd, kan blijken uit het feit, dat in de laatste week van April op één avond binnen enkele uren circa 1000 woorden in beide richtingen zijn overgebracht bij éénmaal seinen en zonder navraag,"

Na deze gegevens en ook de kortegolfberichten die bijna geregeld één of tween al per week in de *Boletin Comercial* gepubliceerd werden, zal er wel niemand meer aan de hooge waarde van deze korte-golfseiner twijfelen.

Wij begrijpen evenwel niet, waarom dat seinen per kortegolf over- en weer nog steeds in het stadium van *proefseinen* verkeert, nadat zulke buitengewoon schitterende resultaten verkregen zijn.

Daar is indertijd een bericht gepubliceerd, dat de kortegolfzender ook voor het publiek zou worden opengesteld. Wij begrijpen maar niet, waarom dat nog niet gebeurd is, en waarop dat nu eigenlijk wacht.

Tot nu toe heeft alleen het Gouvernement voor zijn privé-telegrammen een bijzondere bevoorrechting genoten. Waarom werden particulieren tot nu toe hiervan uitgesloten? Hoevelen zitten op de opening van deze radiodienst per korte-golfzender te wachten! Als men bedenkt welk een voordeelen deze dienst bv. voor de C. P. I. M. voor de K. W. I. M. en andere particulieren kan opleveren! Doch rekent men alleen reeds de finantieele voordeelen die voor het Gouvernement met de openstelling van dezen dienst verbonden zijn, dan blijft het een raadsel waarom met de opening van deze dienst zoolang gewacht werd.

Wij zijn er van overtuigd, dat de inkomsten van ons Radiostation van het Riffort zeker het dubbele zal opbrengen van nu, wanneer de *korte golfzender* ook voor particulieren wordt beschikbaar gesteld.

Wij hopen, dat zeer spoedig onze wenschen zullen verwezenlijkt worden.

Naar aanleiding van het Eindverslag, in zake: Watervoorziening.

Eigenlijk is er van dit „*Eindverslag*" niet veel te zeggen. Eenig nieuw geluid treft men er nauwelijks in aan. Het is zoo iets, als het verre narommelen van een voorbijen donderslag: - alleen maar heel wat minder onschuldig, om niet te spreken van veel gevaarlijker, omdat als bij één slag heel de watervoorziening erdoor wordt doodgedonderd.

Dat de Raad tegen het plan-Molengraaff is, wisten wij eigenlijk allang, zoowel uit officieele stukken als uit particuliere uitlatingen. Dat dit plan dus heel weinig kans van slagen had, was gemakkelijk te voorzien.

Daarom wekt het ook heelemaal geen bevreemdeling, door den Raad te hooren verklaren, „*geen vertrouwen te hebben in den opzet en de berekeningen, evenmin in de eventueele uitvoering van het onderhavige plan en het functionneeren van de waterleiding, zooals het Bestuur zich dit alles voorstelt.*"

Wat hebben we ten slotte aan mooie verklaringen als de volgende:

„Een watervoorziening voor Willemstad - de afdeelingen moeten het herhalen - is een dringende behoefte. En juist daarom doet het leed, dat zij tot de uitvoering van het plan Molengraaff niet kunnen meewerken. Indien de afdeelingen in het plan Molengraaff een volledige en doelmatige oplossing van het vraagstuk zagen, zouden zij dat helpen tot stand brengen, zelfs al zouden zij meenen dat het niet rendabel was en jaarlijks de Curaçaosche begrooting met het nadeelig saldo van den dienst zou worden belast. Een behoorlijke watervoorziening is van zoo groot gewicht, dat de Raad niet zou aarzelen daarvoor de begrooting met een geregeld terugkeerende post te bezwaren. Niet alleen de tegenwoordige bevolking, doch ook het nageslacht zou daardoor gebaat zijn. Wat het beteekent voortdurend te lijden te hebben aan nijpend gebrek aan water en gebukt te gaan onder de soms groote bedragen, die zelfs voor eene nog onvoldoende hoeveelheid goed drinkwater moet worden betaald, ondervinden de Raadsleden persoonlijk en hebben zij bij hunne nabestaanden meermalen kunnen waarnemen. Een ware uitkomst zou het zijn, indien hierin verandering kon komen. Een ideaal toestand zou het zijn, indien ieder, die het wil, in zijn

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

In een zijner weekpraatjes schrijft HYACINTH HERMANS, in de *Maasbode* van recenten datum, 't volgende:

„Maar nu is de autobus gekomen, en binnen enkele jaren is zij aangeteeld tot 'n wolk van insecten, die in dichte zwermen over ons land gonzen. Uit is 't met de dorpsche zeden, met het gemoedelijk en vrome leven op 't platteland, waar de dag verdeeld werd tusschen arbeid en gezin. In 't krijschend signaal van de autobus lokt den dorpeling de verleidende sirenenzang van de stad en haar schoonheid, de stad met haar fantastischen schijn van het rose leven, dat hem bedwelmt en verderft. Beseffen we wel voldoende, zijn we er wel genoeg op voorbereid, dat straks het platteland, eenvoudig, vroed, deugdzaam, gehecht aan godsdienst en patriarchale zeden, het platteland, dat nog het behoud en het zout is van onze in verderf wegslinkende maatschappij, straks het platteland niet meer zijn zal. Ook hier „*la terre qui meurt.*"

Als de gevierde auteur, geen *Maasbode*-redacteur, maar hoofdredacteur van de „*Amigoe*" geweest was, had ie, slechts met 'n minitieuse omzet van autobus, in truck en autocar, niet juister den toestand op ons eiland kunnen teekenen.

Dat de Curaçaosche buitenman, met heel ze'n familie incluis zoo langer zoo meer verPunda't, is helaas 'n waarheid zoo massaal, als 'n petroleumtank van de *Isla*, wat 'm om den drommel geen goed doet, geen inch, geen 10de inch, geen 100ste inch, noch naar ziel, noch naar lichaam.

En daar zijn die 600 en meer trucks en auto's, die op onze nu vale uitgedroogde rots rondwielen, heel wat debet aan. Er zijn immers geen afstanden meer.

Wordt verteld, dat vroeger de pastoors van Westpunt, die voor zaken of verzet naar stad moesten, op en neer de reis maakten per asino-mobiel.

Wat dat voor 'n merk was? Soms een van die oeroude Fordjes, waar je méér op je rug met vuile handen onder lag dan er in zat?

Wel neen, heelemaal niet, 't was 'n doodeenvoudige langoor, zoo'n kittig blaasbalgend is'tje. zoo'n koppiggrauw vierpootertje, enfin, de roemruchte Curaçaosche nachtegaal in eigen persoon.

Wordt ook verteld dat een van die kranige Eerwaardes op zoo'n ezelruggetje Westpunt uit, stad binnen sjokte, in précies 6 uur 37% minuut, wat 'n wereldrecord was.

Vroeger, — ik bedoel niet in die Kilometervretende ezel-periode, — maar in den tijd......

— toen je zoo nu en dan, drie of viertal zwaar transpireerende buitenpastoors met Upmannetjes in hun linkermondhoek, op papnatte telgangers in regelmatige cadans over de Otrabandesche keienstraat hoorde rikketikken;

— toen 't muiltrammetje nog langs Pietermaai's wegen rammelde;

— toen de commandant van ons garnizoen nog wel 'ns te paard reed aan 't hoofd van ze'n troepen;

— toen 's middags om 'n uur of vijf, Gouverneur BARGE trouw met den kleinen jongen van den Heer SELHORST naast zich, 'n wandelrit maakte;

— toen er nog geen dieven waren, en je gerust 's nachts in stad met open deur en ramen onder zeil kon gaan;

— toen EMILE V. D. BOSSCHE president van den Kolonialen Raad was;

— toen „*de Wekker*" en „*El Semanario,*" „*El Sancudo*" en „*La Opinion Publica*" en „*El Eco de la Verdad*", nog hun wekelijksche stinkbommen keilden tegen de *Amigoe* en *La Cruz*, en al wat Roomsch was;

— toen de „*Isla*" nog 'n ongebaande wildernis was;

— toen eens per maand de Hollandsche K. W. I. M. boot onder kanongebulder, binnenliep;

— toen 't middagschot nog daverde over 't Curaçaosche land en beemd, en honderden bittertjes deed uitdrinken honderden horloges gelijkzetten en honderde helmen en panama's deed opzetten met 'n „Ajo, tot strakjes;"

— toen je nog overvloed van kokkie's, en jaja's, en huismeiden krijgen kon, zonder zijden kousen, ja zelfs heelemaal zonder kousen;

— toen er nog dag in dag uit, 'n heel rijtje pakezels stonden vastgebonden aan 't hek van de winkel-koraal v. d. Firma ELLIS & DANIA, aan den toenmaligen *Waterkant*;

— toen je — o, contradictie — doodgewoon beboet werd als je 't waagde je rijpaard vast te binden aan 't hek van 't sous-terrain van de bisschoppelijke woning;

— toen je Captain GEORGE van de „*Van Heerdt*" en captain VENTER v.d. *Brandhof*, nà elke thuisreis met pakjes brieven en paperassen door onze straten zag beenen, de laatste onverbiddelijk in 'n wolk van patchoelie;

— toen de hier aangespoelde, nu vrijwel gefortuneerde Syriers, onvermoeid met 'n reuze-pak kramerijen op den rug den boer opgingen;

— toen je pastoor LUDOVIC JANSEN trouw 's middags ontmoeten kon in de Pundagangetjes, te midden van 'n stoet zoetigheid kauwende, broeklooze, vuilneuzige kleine blackies;

— toen *San Mateo, Domi*, enfin geheel de environs van den Roodenweg, behoudens eenige kerkhoven, nog je reinste mondi, rimboe, wildernis was;

— toen bij trouwpartijen op de buitenposten de bruid in keurig gestreken wit *katoentje* vóór de kerkdeur uit *ezelkarretje* stapte;

— toen kort nà 't uitbreken van den Spaansch-Amerikaanschen oorlog admiraal CERVERA met zijn eskader onze haven kwam binnenvallen, om te kolen;

— toen de menschen hier buiten nog 'n dagloon ontvingen van 30 cent plus 'n kan maïs;

— toen onze plantages nog dicht bevolkt waren;

— toen ik nog jong was;

— toen .... was 'n reis naar 't binnenland voor onze Curaçaosche poorters 'n heele gebeurtenis, 'n soort van mijlpaal op 't soezende slaperig-monotone levenspad.

In dat „*Vroeger*" waren voor 99% van de Willemstadsmenschen onze buitencontreien 'n gesloten boek. Hoogstens had men bij jovialen geestigen pastoor FRIE op St. Rosa 'n keertje 'n bezoek gebracht, en daar ging men reuze-prat op. 'n Globe-trotter in miniatuur voelde men zich nà zulk een reuze-prestatie.

En nu? Glimmend gelakte *Buick* of *Nash* of *Dodge* of *Willy's Knight* komt aangezoemd. stopt vóór je stadsche huisdeur precies 3.27 P. M.

— „Ga je eventjes mee naar Westpunt?"

— „Graag."

'n Trap op de self-starter, weg!

Brug over, Roode weg-Nieuwe Weg Groote berg-Kleine berg-Siberië-Kloof Barber-Savonet-Westpunt. Uitstappen!

'n Picnicje op 't strand, trap op de self-starter, contact, weg!

Savonet-Barber-Kloof-Siberië-Kleine berg-Groote berg-Nieuwe weg-Roode weg, brug over, thuis, juist vóór donker, juist op tijd, om 't electrisch licht aan te pengen, en met 'n enormen appetijt te gaan tafelen.

En zulke motor-uitstapjes, ook naar dichterbijgelegende buitenposten, zijn nu 'n heel gewoon, alledaagsch iets geworden.

Nadat die steeds dorstige benzine-

huis kranen had, waaruit hij op elk oogenblik de benoodigde hoeveelheid water — en goed water nogal — kon laten loopen. En indien wie niet bij de leiding aangesloten is van een aftapkraan in de buurt water kon laten halen. Wie zou daartegen kunnen zijn? Buitenlandsche plaatsen worden om het bezit van dergelijke inrichtingen benijd. Met vreugde zou dat tijdperk bij ons worden begroet. Doch dit verlangen mag de afdeelingen er niet toe brengen haar goedkeuring te hechten aan een plan, waarvan reeds volgens het voorloopig verslag een mislukking niet onmogelijk geacht werd en zich te verklaren voor een leening daarvoor, die ook op het volgend geslacht zal drukken. De bezwaren en bedenkingen, die in het voorloopig verslag en hier worden geuit betreffen dan ook het plan, zooals het daar ligt."

Dat is allemaal heel mooi en wel; maar waarom dan een plan, waaraan zooveel studies en onderzoek is voorafgegaan en dat met zooveel zorg is samengesteld, ineens is om hals gebracht, met de vrij onnoozele verklaring dat, *„een mislukking niet onmogelijk geacht werd"*? Laat er fouten kleven aan het plan, misschien zelfs grove fouten, waarom dan niet getracht het van die fouten te zuiveren, en te verbeteren, en zoo te komen tot een plan, waarvan de mislukking zoo goed als onmogelijk geacht wordt.

Nu praat men gewoon langs elkander heen, met het treurige gevolg, dat het algemeen belang en het publiek in 't algemeen de dupe ervan wordt.

Want sprekende over de vereischte hoeveelheid water, en de vrees dat deze op de terreinen van Buena Vista niet, of niet altijd, zal aanwezig zijn, wat is het voor een argumentatie, te zeggen: *„Uitbreiding van de waterwinplaatsen met een stuk terrein beoosten Buena Vista, zal onder deze omstandigheden niet veel baten?"*

Baten zal het altijd, en als het niet voldoende baat, wel dan zijn er altijd nog wel in de buurt, andere terreinen te vinden, die het tekort kunnen aanvullen. Wat de „Isla" bereikt heeft op veel grooter schaal, kunnen wij toch ook wel bereiken.

Laat men dus, alvorens een eindvonnis te vellen over de watervoorziening, daaraan eens eerst zijn aandachtschenken. Is eenmaal de watervoorziening van de baan, dan komt ze binnen afzienbaren tijd niet meer erop. En dat zou jammer zijn, zoowel voor de groote massa van ons volk, dat in jaren van droogte, als we thans doormaken, voortdurend het gebrek aan water nijpend gevoelt, - als ook voor den naam van ons eiland en onze haven, die zich zachtjes aan eens wat meer moeten gaan moderniseeren.

„Het zwakste punt van het stelsel van het Bestuur is wel Hato. Wegens den verren afstand van die plantage van de stad, is een lange en kostbare buisleiding noodig; er is op Hato geen voldoende water om de stad geregeld van de benoodigde hoeveelheid water te voorzien; teneinde het water bruikbaar te maken, moeten eerst de bronnen worden gecapteerd."

We voelen voor dit argument wel iets; ook o. i. is Hato het zwakke punt. Maar laten we dan toch niet tegelijk met het waschwater het kind weggooien, en om een enkel zwak punt, al is het dan een zoo voornaam punt en onderdeel van het plan, het geheele stelsel verwerpen. Daar bereiken wij niets mee, als alleen dit; dat weer voor zooveel jaren het plan de doofpot in gaat, en alle gemaakte onkosten, zoo goed als weggegooid geld is.

Ons dunkt, dat er op dit gebied en in deze richting door den Raad een heel nuttige arbeid kan gepresteerd worden, te meer daar de Raad zelf verklaart: *„Het is de afdeelingen niet te doen om af te breken; daarvoor is de watervoorziening eene te gewichtige aangelegenheid."*

Niet afbreken, — dus: opbouwen, zooals steeds alle critiek, wil zij vruchtbaar zijn, opbouwend moet zijn.

Dit opbouwende heeft de Raad willen betrachten met aan het Bestuur een dubbel voorstel te doen; voort te gaan met regenbakken te bouwen op Steenrijk, en ook bewesten de haven, en tegelijk regenbakkenbouw door particulieren zooveel mogelijk te bevorderen;

en het transport van water naar de stad ter hand te nemen, en op enkeplaatsen in de stad, beoosten en bewesten de haven, enkele tanks te laten opstellen, waar het water ook aan belanghebbenden in het groot en in het klein kan worden verkocht.

Hieromtrent zegt de Raad:

„Er is geen betere gelegenheid voor het Bestuur dan om nu in dezen tijd de voordeelen te toonen, die er te halen zijn uit Buena Vista en Hato, welke plantages reeds zooveel hebben gekost. Wanneer particulieren (van wie velen het water, dat in de stad rondgevent wordt, van eigenaars van waterplantages moeten koopen) het water aan de stad met winst kunnen leveren, waarom zou het Gouvernement voorloopig dan niet een proef kunnen nemen? De bevolking wordt dan geholpen en de plantages brengen wat op; vrees voor overvraging zal uitgesloten zijn en dan zal blijken over welke hoeveelheid water het Gouvernement beschikt.

Ofschoon ook hieraan volgens de meening van den Raad, altijd bezwaren zullen kleven, *„vooral omdat men niet steeds op het oogenblik en de plaats, waar het water gewenscht wordt het zou kunnen krijgen"*, zal toch hierdoor de zekerheid bestaan „dat er voldoende water zal worden aangevoerd," — en zal *„de toestand zich in die richting wijzigen, dat geen nijpend watergebrek zich meer zal doen gevoelen."*

Als redmiddel in den nood en overgangsmaatregel naar een meer modern en volledig watervoorzieningsplan, is 't zeker te probeeren. Maar de kwestie van een volmaakte, volledige en alleszins afdoende watervoorziening blijft er niet minder urgent door.

En daar gaat 't nu om.

We kunnen den Raad dankbaar zijn voor dit voorstel en hopen dat het door het Bestuur ter hand genomen zal worden, veel verder komen we er niet mee. Steeds blijft de vraag: en dan?

Liever ware 't ons geweest, en zeker meer bevredigend voor het algemeen belang en de algemeene behoefte van het volk, als de Raad getracht had het plan Molengraaff in dien geest te wijzigen en te verbeteren, dat een mislukking zoo goed als uitgesloten ware geweest.

Dat dit mogelijk is, daarvan geeft de Isla het bewijs.

En daarom, — daarop wachten wij. Dan eerst zal de Raad het bewijs leveren het Algemeen Belang boven alles te stellen.

Zitting van den Kolonialen Raad.

Woensdag 9 Juni.

In behandeling komt het ontwerp-verordening tot bescherming van diersoorten nuttig voor land- en ooftbouw. Reeds in het V. V. verklaarde het Bestuur dat het in de bedoeling lag voorloopig de bescherming te beperken tot *troepialen* en dat het nu niet vaststaat dat of meerdere dieren die bescherming noodig hebben. Het lid H. J. Beaujon diende een amendement in om in de verordening zelf op te nemen dat die verordening slechts op „troepialen" van toepassing is; en volgens de toelichting zou de *wetgever zelf* in den vervolge hebben te bepalen op welke dieren de verordening van toepassing is en zou dit niet door den Gouverneur geschieden. zooals de Gouverneur bij het ontwerp had voorgesteld. Door den Administrateur van Financiën, als gemachtigde van het Bestuur ter vergadering aanwezig, werd het amendement Beaujon overgenomen, waarop het gewijzigd ontwerp z. h. s. werd aangenomen.

De VOORZITTER deelt mede dat van den Heer L. O. LAMPE alhier een verzoekschrift op ongezegeld papier is ingekomen, welk request om die reden ter zijde is gesteld.

Met algemeene stemmen wordt besloten het volgend schrijven aan den Gouverneur van Curaçao te richten:

„In het *Voorloopig Verslag* op de voorloopige Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1927 komt de zinsnede voor: „Op prijs zou het worden gesteld indien het Bestuur afschriften wilde overleggen van de overeenkomsten, concessies of vergunningen aangaande de Caracasbaai en de Piscaderabaai alhier en de Sint Nicolaasbaai op Aruba." Aangezien bedoelde afschriften niet werden overgelegd, hebben de afdeelingen bij het *Eindverslag* het verzoek tot overlegging herhaald, in het vertrouwen dat het Bestuur aan dat verzoek zou voldoen. Evenwel verklaarde de Administrateur van Financiën als gemachtigde van het Bestuur in 's Raads vergadering van den 8n. Mei 1926: „De Gouverneur zal gaarne een gemotiveerd schriftelijk verzoek van den Raad ontvangen, alvorens hij het overleggen van afschriften van de erfpachtsakten kan overwegen."

Met bevreemding heeft de Raad van die verklaring kennisgenomen, niet alleen omdat vroegere besturen nimmer dergelijke verzoeken geweigerd hebben in te willigen, maar ook omdat het Bestuur op verzoek van eenige leden bij datzelfde Voorloopig Verslag d.d. 29 Maart 1926 de met de Directie van de ijsfabriek gevoerde correspondentie heeft overgelegd. Waarom het Bestuur bij de behandeling van dezelfde begrooting inzake de met de Petroleum Maatschappijen gesloten overeenkomsten een ander standpunt ingenomen heeft, kan de Raad niet bevroeden en zulks te minder nu en der overeenkomsten de St. Nicolaas- op Aruba betreft.

Vanwege het groote belang aan deze zaak verbonden ziet de Raad zich daarom verplicht gebruik te maken van de bevoegdheid, dit college bij artikel 97 van het Regeeringsreglement toegekend, en Uwe Excellentie bij deze uit te noodigen den Raad inlichtingen te geven omtrent den geheelen inhoud van de overeenkomsten door het Bestuur met de betrokken Petroleummaatschappijen betreffende de Caracasbaai, de Piscaderabaai op Curaçao en de Sint Nicolaasbaai op Aruba aangegaan, in de Memorie van Antwoord van April 1926 bedoeld.

De Raad wil hierbij aanstippen dat gemeld artikel 97 den eisch niet stelt dat de daarin bedoelde uitnoodiging gemotiveerd zij."

De Voorzitter deelt hierop mede dat hij zich over enkele dagen wegens familie-omstandigheden naar Europa moet begeven, waarop het lid J. J. Beaujon namens zijne medeleden den Voorzitter een goede reis en verder het beste toewenscht.

Hierop wordt de zitting gesloten.

De verkeersweg.

Dezer dagen heeft voor de Rechtbank te Amsterdam terechtgestaan de bestuurder eener Ford-auto, die een fietsjongen onderstboven had gereden daarna met z'n wagen op het trottoir was geraakt, waar een zesjarig kind tegen een huis werd doodgedrukt. Een schrikkelijk geval, dat intertijd de verontwaardiging gaande maakte van heel Nederland en de algemeene afkeer tegen woestrijdende chauffeurs sterk heeft geprikkeld. De omstandigheden werkten daartoe mede, — de tragische dood van een stakkerig kind, dat op het trottoir met 'n hoepeltje speelde en plotseling door het rijdend moordtuig werd gegrepen en doodgedrukt heeft ons allen ten zeerste aangegrepen. En ieder eindigde de bespreking van dit drama door den krachtigen wensch, dat de chauffeur een strenge straf mocht ondergaan.

Nu heeft de man terechtgestaan en nu is het een vraag, of hij wel eens schuldig is.

Wij zullen dat niet uitmaken, laten het met gerustheid aan de bevoegde rechters over. Maar in het algemeen belang, om te helpen, dat meer soortgelijke ongelukken worden voorkomen, verdient deze zaak onze aandacht.

Hoe gebeurde het ongeluk?

De chauffeur reed over een breeden weg, en met hem mee reed de fietsende jongen.

Dat wil zeggen, in dezelfde richting als de auto ging.

De fietser reed voor de auto uit, de auto haalde hem natuurlijk in en zou hem, als er niets gebeurd was, op de gewone wijze zijn voorbijgeschoten, langs den linkerkant van de fiets.

Maar net dat de auto voorbij zou gaan, toen hij de fietser dus bijna had ingehaald, zwaaide deze *links* af.

Hij was, waar hij zijn moest, op nummer zooveel van die straat.

En zonder den chauffeur voldoende te waarschuwen, dat hij een ongewone beweging maken zou op de rijweg, een links uitzwaaiende beweging, draaide de fietser z'n stuur en kwam daarvoor midden in de rijbaan van de auto.

De chauffeur maakte toen een reflex-beweging: hij haalde links om de fiets te ontgaan. Maar dat gelukte hem niet, de fietser werd meegesleept, de chauffeur raakte het stuur kwijt, de auto hobbelde het trottoir op.

Wie wettelijk schuld heeft en gestraft moet worden, laten wij buiten bespreking, maar de fietsende jongen is de oorzaak van het ongeluk geweest. Had hij rechts afgezwaaid, er ware niets gebeurd, dat zou een gewone beweging op den rijweg zijn geweest, waarop iedere chauffeur bedacht is en die slechts ongelukken had kunnen veroorzaken, als een achterkomende auto verkeerd, dus rechts had willen passeeren.

Maar deze fietser sloeg, midden op den weg, links af, en daarop kan geen enkele chauffeur bedacht zijn.

Welnu, zulke ongelukken kan iedereen veroorzaken, die doet als de amsterdamsche fietsjongen en zonder voldoende waarschuwing of zonder omkijken op een verkeersweg links afdraait, een straat in of naar een huis toe. Het gebeurt dagelijks en dagelijks dreigen de hevigste ongevallen. Men denkt er niet bij, men beweegt zich op den verkeersweg, zooals men dat altijd gedaan heeft, d. w. z. als 'n absolute anarchist, men merkt niet dat het straatverkeer elken dag drukker wordt en dat ieder, die zich op den weg bevindt, ook de fietser en zelfs ook de voetganger, mede verantwoordelijk is voor de algemeene veiligheid.

Dit is wel de algemeene ongeluksoorzaak, dat men op den weg doet, of men er alleen is, en of men zich bewegen kan, naar eigen inval of gril. En links of rechts, al naar gelang dat uitkomt. Zonder om te zien of anderen te waarschuwen. Men komt uit zijstraten, die loodrecht op een hoofdstraat staan, alsof men een leegte binnenkwam, men draait zoo'n zijstraat in en in schijnt te denken, dat intusschen alle verkeer stilstaat.

Wij zondigen dagelijks tegen de regelen van het verkeer, gij en ik, omdat het moderne leven over en boven ons uitgroeit. Wij moeten zorgen bij te blijven, en een drama, als pas voor de amsterdamsche Rechtbank is uitgespeeld, moge ons allen tot leering strekken.

slokkers, in de laatste pracht-regenjaren onze wegen gemaakt hadden tot kris-kras doorploegde klontige kleiakkers, bleven die propvolle lawaaierige luxe-auto's kalmpjes in de buurt van de stad. 'n Stuk of wat asthmatische trucks zorgden er voor, dat ik en mijn zwartmannetjes tenminste nu en dan 'n fatsoenlijk botrampje of stukje funshi konden savoureeren in je nattig isolement, want elke ezelkar, naar stad wielend voor proviand, bleef tot z'n as in den modder steken, kwam je koraal na 'n uurtje weer binnenrollen als 'n reusachtihe modderklomp, en eet nu 'ns modder, dat gaat immers niet.

Maar buiten de regenmousson, en in 'n droog jaar zooals nu, komen ze los, met 'n vaartje van 40 a 50 K.M. aangesnord, en er kan geen verjaardag of begrafenis, of trouwpartij of een of ander huiselijk feestje zijn bij mijn zwartmannetjes, of 'n file auto's remt piepend vóór 't bengelend hekje van die bewuste negerkoraal, en de arme stakkers voelen zich vereerd, en steken zich tot over de ooren in de schuld, om die nog aangetrouwde bespottelijk opgedirkte stadsche klaploopers, met koffie en choclá en koekjes en rum, ja, vooral met *rum*, toch maar goed te doen.

En als hun gulle gastheer, op dringende invitatie, om toch eens aan te komen, zoo simpel is, om daaraan gevolg te geven, en aan dat stadsche afdakje, een en al glimlach, aanklopt, dan mag hij al heel blij zijn, als ie in 't keukenuitbouwtje 'n beetje mag uitrusten. Verbeeld je, wat zouden de vrienden van meneer den winkelbediende, en de vriendinnen van mevrouw wel zeggen, als ze merkten, dat die pikzwarte Compá Toche nog familie van hun was.

En nu stel ik de vraag: zijn onze eenvoudige buitenmenschen door die invasie van over-onze-wegen-toeterende-benzine-monsters er beter op geworden?

Ja, en neen:

Ja, omdat doctorale en medicinale hulp nu heel wat vlugger ter plaatse zijn kan bij ongeluk en ernstig ziektegeval, dan vroeger, toen onze districtsmedici nog geen auto rijk waren, wat nog beter worden zal, als doctor en districtmeester en politieposten bij nieuwe telefoon onderling aangesloten zullen zijn.

Ja, omdat arme zieken nu niet meer in hobbelend ezelkarretje, maar per ambulans of auto naar 't hospitaal vervoerd worden.

Ja, omdat 't getrouwde buitenmannen, die in de stad werken, meer en gemakkelijker gelegenheid geeft om huistoe te gaan, wat 't moreel leven van zoo menig zwakkeling onder hen, zeer zeker ten goede zal komen.

Neen, beter er op geworden zijn ze *niet*, hoofdzakelijk omdat ons buitenvolk, nog grootendeels eenvoudig, „vroed, deugdzaam, gehecht aan godsdienst en patriarchale zeden", door 't enorm motorverkeer in veel nauwer, vlugger, gemakkelijker contact gekomen is, met onze verpeste Willemstad, met „de stad met haar fantastische schijn van het rose leven, dat 't bedwelmt en verderft."

Men moet heusch de funeste invloed van 't stadsleven op onze buitenlui niet onderschatten.

De meeste plantages hier in mijn nabuurschap zijn reeds voor 'n groot deel leeggeloopen.

'n Kleine percentage van die plantage-mannetjes bouwt een huisje op gouvernementsterrein, maar verreweg 't grootste deel, trekt naar de stad, huurt voor 'n fabelachtige prijs 'n petieterig optrekje, en gaat vaak in no time met vrouw en kinderen moreel geheel ten onder.

Plausibele uitzonderingen zijn er zeer zeker, maar helaas, zoo heel veel zijn 't er niet.

Of er iets tegen die landelijke éxodus te doen is?

Ik geloof 't niet.

't Motief, dat ze buiten gebrek, ja zelfs nu hongerlijden in deez' troostlooze, oogstlooze, droge maanden is minstens overdreven. Op 't tegenwoordige Curaçao behoeft *niemand*, die werken kan en werken wil, honger te lijden.

Alleen, zoowat al wat beest is, hongert nu, en helaas, ook sommige ouden van dagen, die schandelijk door hun stadsche kinderen in hun nijpenden nood worden verwaarloosd.

Ik geloof niet, dat 'n welbegrepen opbloei van Curaçao, rationeel kan samengaan met de ontvolking van haar binnenland, integendeel.

Wat, indien misschien ná 'n 25 of 50 jaren, de Venezolaansche petroleumbronnen uitgeput raken, en de Bataafsche verplicht zal zijn haar machtig bedrijf naar elders te verplaatsen?

Wat dan?

Beter, daar maar niet over te denken.

Après nous le déluge!

*
* *

Of ik 'n auto heb?

Neen, wel 'n garage en 'n claxon.

Anders niet? Neen, anders niet.

En om 't nu eens ronduit te zeggen, 'n auto-houden dunkt me dezer dagen heusch 'n beetje commun, nu Jan en Alleman zoo langer zoo meer van die worstwielenkarretjes op afbetaling laat uitkomen.

Je ware chic blijft toch maar, zoo'n mooie oogvuurspattende hengst vóór 'n sierlijke hoogwielige phaëton, zoo'n levend, dansend levend recalcitrant bonk zenuw, vleesch en spier met ijzeren vuist aan je wil te onderwerpen, en niet 't werktuigelijk aan 't loopen brengen van 'n mengsel van staal, benzine, en olie, 'n massa dood materiaal zonder bezieling.

Zoo dacht de bekende, zeer gefortuneerde Rotterdammer HOBOKEN er ook over.

Toen 't in Rotterdam al wemelde van auto's, zag je toch steeds klokslag 4 uur namiddag z'n prachtlivrei met 2 hoogstappende volbloeds van z'n villa, via Westersingel—Eendrachtsweg, naar z'n kantoor trappelen, wat aan heel z'n persoonlijkheid 'n aristocratisch cachet gaf.

Niet 'n ietje *„faute de mieux"* bij mij in 't spel?

't Is mogelijk, tenminste indien een mijner lezers in 'n royale bui me op 'n goeien morgen, 'n *„Citroën"* of 'n *„Page"*, of 'n *„Rolls-Royce"* cadeau zou sturen, zou ik wel haast zeker 's middags aan 't proefrijden slaan met dat upper-ten-karretje in de van geef-'m-de-ruimte-naburige Salinje.

Probeer 't eens?

En nog iets.

Herinner me, dat ik indertijd in 'n afgebeuld truckje naar stad toog.

Bij 't afzoeven van den Grooten berg, interpelleerde me 'n medepassagier met 'n: Weet U wel, dat U nu in doodsgevaar is?

Ik? Wel neen.

En toch is 't zoo, want allebei z'n remmen zijn caduc.

O, dat is allright. Maar toch, was bij die scherpe bocht aan den voet van den berg iets in den weg gekomen, dan hadden we met 'n vaart van 40 à 50 K.M. er op in geloopen, en dan?

Geloof, dat de controle, de keur op de auto-remmen, wel 'n beetje mag worden aangescherpt.

En nu schei ik er uit.

Wonderlijk, dat je bij den aanvang van copie in-mekaar-zetten niets weet, en je toch 'n 10 tal kolommen vol pent.

Dat is de gave van veel te beweren, toch niets te zeggen.

Zal van middag mijn garage, alias wagenhuis, 'n groote beurt laten geven.

Wie weet?

Gasoline heb ik genoeg.

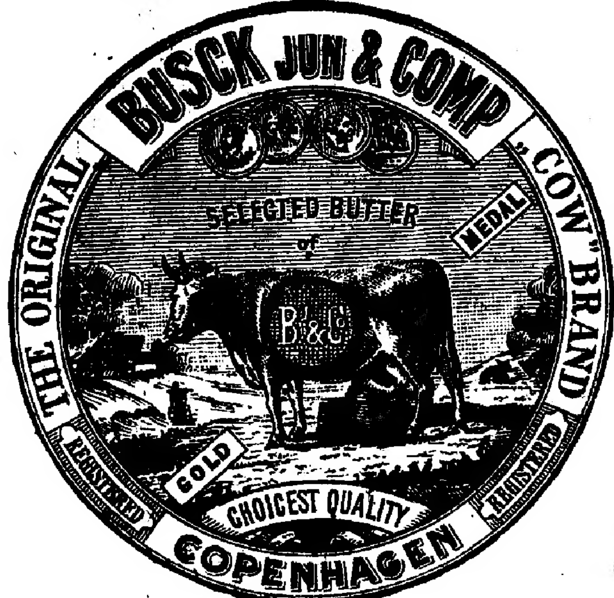
Neen, nu asjeblief, niet zoo dringen!

Eén acht-cylinder-*Citroën* is voorloopig voldoende.

San Willibrordo Juni 6 | 26.

JAN PAUL.

Berichten uit de Kolonie.

Goede reis.

Maandag a.s. zal met de paketschoener *Ligia* naar Aruba vertrekken de Zeer eerw. Pater FR. HENDRIKS, die tot Pastoor van Sabaneta benoemd is.

Dokter ROBLES is naar Bonaire vertrokken ter vervanging van Dr. ARENDS, die naar Aruba gaat met verlof.

Generaal der PP. Dominikanen.

Tot Generaal der Pater Dominikanen, is gekozen, de Hoogeerw. Pater PAREDES, ex-provincial van de provincie der Filipijnen.

St Peter Claver's Sailors Rest.

Enkele weken geleden hebben wij gemeld hoe door de goede zorgen van Father QUINN te New-York een Tehuis is ingericht voor onze Curaçaosche zeelieden, aan boord van de schepen van de K. W. I. M. en de Red D Line.

Verleden Zondag heeft Mgr. Vuylsteke, die zich thans te New-York bevindt, dit Tehuis plechtig ingewijd. Mgr. was er ten hoogste over tevreden en uitte zijn dankbaarheid voor hetgeen te New York voor onze Curaçaosche zeelieden gedaan wordt.

Laten wij hopen, dat ook onze zeelieden het werk op prijs weten te stellen en er een druk gebruik van maken.

Kol. Raad.

Morgen vertrekt met het S.S. *Rugia* van de *Hamburg-America-lijn* de Heer ED. S. LANSBERG, Voorzitter van den Kol. Raad, met zijn gezin naar Amsterdam, en zal daar vermoedelijk 4 a 5 maanden blijven.

Wij wenschen den Heer Lansberg gelukkige reis, behouden aankomst en een spoedige terugkomst op ons eiland.

Gouverneur Brantjes.

Naar wij vernemen zal de Gouverneur en gade vermoedelijk tegen het einde dezer maand van zijn reis naar de Bovenw. Eilanden hier terugkeeren.

Caracasbaai.

Dezer dagen kwam ons ter oore, dat door de C. P. I. M. in principe besloten is tot het leggen van een buisleiding van *Asiento* naar Caracasbaai, afstand 14 K.M. voor het verpompen van stookolie van Isla naar Caracasbaai, ten behoeve van de groote stoomschepen die daar stookolie gaan bunkeren.

Ook zullen daar eenige pieren worden aangelegd, waaraan die stoomschepen kunnen vastmeren.

Vaarwel.

Met het S.S. *van Rensselaer* vertrekt a.s. Donderdag met verlof naar Holland de Heer HERMAN BOOMGAART en gezin.

Voor zoover wij weten heeft de Heer BOOMGAART een diensttijd van ongeveer 40 jaren achter den rug, zonder ooit verlof naar Europa genoten te hebben.

Hij heeft in dien tijd alle rangen doorloopen, ook de hoogere functies vae Kol. Ontvanger en Administrateur van Financien en na onder vier Gouverneurs den post van Gouvernementssecretaris, hetzij tijdelijk of definitief bekleed te hebben.

De Heer BOOMGAART genoot hier de sympathie van allen zonder onderscheid.

Wij wenschen den Heer B. een aangenaam verblijf in het moederland, nog vele jaren het *otium cum dignitate*. Mocht ook het nukkig Hollandsch klimaat hem niet ter wille zijn, zoo wete hij, dat hij hier door zijn overtalrijke vrienden weer met open armen zal ontvangen worden.

In dank ontvangen

van het Hoofdagentschap van de K. W. I. M.

The Port of Amsterdam. the importance of Amsterdam as a seaport and trade and industrial centre.

Timmerlui voor Aruba.

De Firma J. MONKS & SONS die op Aruba werkzaamheden verricht voor de *Lago Oil & Transport Co. Ltd.* heeft 35 timmerlui gevraagd, om daar te komen werken. Het werk zal 9 maanden duren, en het loon is fl 7. per dag.

Maandag l.l. zijn er reeds een twaalftal per *Ligia* naar Aruba vertrokken.

Regen.

Na dagen van een verstikkende hitte werden we Vrijdagmorgen, even na zessen, verrast door een aardig regenbuitje.

Jammer, dat 't zoo kort was. Laten we hopen, dat 't daarbij niet blijft, en dat spoedig een flinke regen de atmosfeer eens wat verfrisschen komt.

STEUNT
het Apostolaat der Zee,
zend giften of gaven
of gebruikte boeken
aan het
Voorloopig comite
Pietermaai 82.

Onze arbeiders op Cuba.

Spoedig biedt er zich wederom een schoone gelegenheid aan voor onze Curaçaosche arbeiders op Cuba, om naar hun land terug te keeren. Velen zonder twijfel zullen er naar zitten te snakken. Want volgens de laatste berichten is de toestand op Cuba allesbehalve rooskleurig, om niet te zeggen, slecht.

Reeds gedurende enkele maanden is er geen werk, terwijl op bijna alle Centrales een staking is uitgebroken, waardoor de toestand nog verergerd is.

Dit wetende, verheugt het ons te kunnen melden. dat de firma Karel Croes van Aruba wederom met het Gouvernement een contract gesloten heeft om menschen van Cuba naar hier te brengen. Dezer dagen zal de heer Ovid A. Croes, lid van de Firma, die reeds 12 maal de reis naar Cuba gemaakt heeft, met een groote, goedloopende golet daarnaartoe vertrekken.

Laten allen, die familieleden of vrienden op Cuba hebben, van deze gelegenheid profiteeren, om dezen te schrijven en aan te sporen naar hun land terug te keeren.

Curaçao en Aruba geven werk in overvloed. Indien ze deze gelegenheid wederom laten voorbijgaan, wie weet wanneer er zich weer zoo'n gunstige gelegenheid zal voordoen? Daarom schrijft ten spoedigste, en tracht uw menschen te overtuigen, hoe Curaçao en Aruba veranderd zijn, en hoe ze hier werk in overvloed zullen vinden.

De laatste reis van de „Georgetown" in 't begin dezes jaars had een schitterend verloop, en vele onzer arbeiders zijn er mee teruggekeerd, dank vooral aan de propaganda van de Eerw. Pastoors van Aruba en aan de Agenten der Firma Croes op Cuba.

Officieele Berichten.

Federico R. de Lannoy is benoemd tot tijdelijk hulp-kommies der belastingen alhier.

Aan den buitengewoon gouvernements-geneeskundige, Dr. H. S. Boogaart, is drie weken verlof verleend met vergunning dit verlof buiten het eiland Curaçao door te brengen.

De militair E. S. Elisabeth is ontheven van zijne verdere werkzaamstelling bij de politie.

Aan den heer G. Landheer, hoofd der Hendrikschool op Curaçao, is eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De tijdelijk hulp-schrijver op Saba, Th. V. Hassell, is bevorderd tot tijdelijk schrijver aldaar.

Mej. L. E. F. Nagele, onderwijzeres 4de klasse, tijdelijk werkzaam aan de Hendrikschool alhier, is eervol ontheven van haar werkzaamstelling aan genoemde school.

Aan den tijdelijk klerk ten postkantoren alhier, W. A. Bos, is op zijn verzoek, eervol ontslag als zoodanig verleend.

Dankbetuiging.

Voor de vele bewijzen van deelneming ondervonden gedurende de ziekte en het overlijden van onzen geliefden echtgenoot en vader, den Heer F. DE P. CROES, den 21sten Mei alhier overleden, betuigen wij onzen innigen dank.

Namens de familie,

J. E. CROES.

Aruba Juni 1926.

Correspondentie. *Eenige Ambtenaren,* Tot onzen spijt belet plaatsruimte ons deze week uw ingezonden artikel op te nemen. Geduld dus tot de volgende week.

Dankbetuiging.

Hierbij betuigen wij onzen oprechten dank aan den Heer Dr. J. L. C. NUNES, aan wiens bekwaamheid en zorgvuldige behandeling, wij 't na Gods wil te danken hebben dat het leven van onzen geliefden echtgenoot en vader, na een hevigen aanval, nog een paar weken verlengd werd, zoodat deze in staat was ons zijn uiterste wenschen kenbaar te maken.

Moge de Algoede den geachten Dr. NUNES daarom rijkelijk zegenen.

Namens de familie, F. DE CROES,
J. E. CROES.

Aruba Juni 1926.

BUITENLAND.

Wat cijfers leeren.

Het onlangs verschenen *Annuaire Statistique de la Belgique et du Congo belge* brengt cijfers, die hier te denken geven over de bevolkingsbeweging in België.

Na aftrek der bewoners van de ingelijfde gebieden Eupen-Malmedy had België in 1920 ruim 22000 inwoners minder dan in 1910.

Bedroeg 31 December 1920 de bevolking 7.465.782 inwoners, zonder den oorlog zou het cijfer vermoedelijk 8.200.000 hebben bedragen.

Deze vermindering van het aantal inwoners zal wel niet zoozeer te wijten zijn aan den oorlog dan wel aan de geboortevermindering en de verslapping van de huwelijksbanden, waarvan het *Jaarboek* trouwens statistieken geeft, die maar al te veelzeggend zijn.

Het aantal geboorten is gedaald van gemiddeld jaarlijks 175 828 in de jaren 1881—1890, toen België veel minder inwoners telde dan thans, op 153.138 in 1924. Op duizend inwoners telde men in de jaren 1881—1890. 30.3 geboorten, in 1924 slechts nog 19.9.

Het geboortecijfer is nochtans in veel minder mate afgenomen in de Vlaamsche provinciën dan in de Waalsche, behalve Luxemburg en Namen, waar de geboorten in 1924 maar weinig teruggeloopen waren sedert 1913.

Voor 1913 en 1924 telde men op duizend inwoners respectievelijk in de provincie Antwerpen 26.6 en 22.1 geboorten; voor Brabant, 20.1 en 17.7; voor West-Vlaanderen, 24.8 en 21.0; voor Henegouwen, 18.5 en 17.3; voor de provincie Luik, 17.5 en 16.1; voor Limburg, 32.3 en 30.4; voor de provincie Luxemburg, 22.2 en 20.1; voor de provincie Namen, 18.9 en 18.5.

Tegenover deze geboortevermindering staat een aanzienlijk vermeerdering van het aantal huwelijken. Waar er in de jaren 1881—1890 jaarlijks 40.940 huwelijken gesloten werden, was dit aantal in 1924 geklommen tot 80.088. In 1919 zijn er 97.084 en in 1920, 106.514 echtelijke verbintenissen geweest,

***

De daling van het geboortecijfer wordt wel op heel droeve wijze geïllustreerd door het feit, dat het aantal echtscheidingen sedert 1880 is verdriedubbeld.

En dan het aantal kinderlooze gezinnen!

In tien jaren tijds — van 1910 tot '20 — zijn deze met bijna 50 % toegenomen! En wel van 19 per 100 in 1910, tot 27.3 in 1920. Huisgezinnen met vier kinderen en meer, welke men in 1910, 28.5 per 100 telde, vindt men in 1920 maar 21.5 per 100 meer.

Is het wonder, waar op het tooneel en in de bioscoop, in romans en z.g. humoristische bladen de huwelijkstrouw wordt verguisd en belachelijk gemaakt.

Het eenige lichtpunt in de cijfers van het Statistisch Jaarboek is de afname van het aantal sterfgevallen en de goede vermindering der kindersterfte, welke laatste vooral Vlaanderen zeer teisterde.

***

Hoe somber de statistiek der cijfers ten opzichte van het moreele peil ook is, toch wordt er maar al te weinig leering uitgetrokken.

Zoo b.v.

In de Ver. Staten,

waar onlangs onder den indruk van de gevolgen van de rioollectuur een zuiveringscampagne was begonnen.

Maar laten we daar toch vooral geen te hoogen dunk van hebben.

Want wat nu uit New-York wordt gemeld, haalt een streep door al die pogingen.

Ziehier wat 't geval is.

De Stadsbibliotheek van New-York heeft een prijsvraag uitgeschreven over het slechtste boek, dat het vorig jaar is verschenen.

De bezoekers van de Bibliotheek krijgen een vragenlijst, waarin ze tien titels van boeken hebben te plaatsen, die naar hun meening aan bovengenoemde voorwaarde voldoen.

De werken, die de meeste stemmen krijgen, zullen officieel als schandaallectuur worden bekend gemaakt.

De prijswinner ontvangt.... een volledig stel van de als allerslechtst bevonden boeken!

Een dergelijke handelwijze is wel het summum van bevordering der zedeloosheid. Het is een even schandelijke als stelselmatige opwekking — nog wel met een prijs bekroond — (en wat voor een prijs!) om een zoo groot mogelijk publiek vuile boeken te doen lezen.

Zoo wordt door een officieel lichaam zedelijk gif in de harten van wie weet hoeveel gebracht. En dan beklaagt men zich in Amerika, dat het zedenbederf zoo schrikbarend is. Maar 't is waar, de drankwet krijgt er de schuld van.

Arme drankwet! Doch laten zij, die deze ontdekking hebben gedaan, zich eens afvragen, hoe het met de moreele eigenschappen is gesteld van die z.g. slachtoffers der drankwet.

Een prijsvraag, zooals we hierboven memoreerden, kan ten deze boekdeelen spreken.

Het is wel ver gekomen met de zedenontaarding in de dollarrepubliek.

Steun van Amerikaansche joden aan Europeesche rasgenooten.

De Joodsche gemeenschap te New York heeft een campagne geopend, om een fonds van 15 millioen dollars bijeen te brengen, tot leniging der ellende onder de in Polen en andere landen van Europa wonende Joden.

De stad New-York beloofde voor dat doel 6 millioen dollars bijna te brengen en is daarin reeds voor de helft geslaagd, want op de in verschillende gedeelten der stad den 26 April gehouden gastmalen ontving zij verschillende toezeggingen, tot een totaal bedrag van 2.700.000 dollars.

Aan een dezer gastmalen hield een Joodsch rechtsgeleerde een toespraak, waarin hij een vergelijking trok tusschen sommige gedeelten van Europa, waar zelfs geen zwart brood te krijgen is en de weelde, waarin de aanzittenden leefden.

Veel sensatie in Joodsche kringen maakt de bekendmaking van den zoon van den bekenden liberalen rabijn WISE, dat hij tot de gevolgtrekking is gekomen, dat de Joodsche godsdienst der tegenwoordige generatie niets heeft aan te bieden en hij ervan afziet het voetspoor zijns vaders te blijven volgen en rabinalen arbeid te verrichten, doch in stede daarvan zijn leven verder te willen wijden om te trachten de Joodsche beschaving voor het levende geslacht dienstig te doen worden. Zijn optreden wordt beschouwd als de terugslag van het in vele kerken heerschende modernisme.

De jongste goudvondsten in Panama.

Er is te Londen groote belangstelling gewekt door de mededeelingen, die onlangs zijn gepubliceerd met betrekking tot de goudvondsten in Panama. Hedenavond is dienaangaande een officieele verklaring afgelegd door MR. DUNCAN ELLIOT ALVES, die ten nauwste betrokken is bij verschillende olie-ondernemingen in Venezuela. ALVES deelde mede, dat de regeering van Panama hem een bijzondere concessie verleend heeft, o.m. betrekking hebbende op Veraguas in Panama. Verdere onderhandelingen leidden tot een nieuwe concessie voor het zuidelijk deel van Panama, grenzende aan Columbia. De totaaloppervlakte van die concessies besloeg ongeveer 4.000 vierk. mijl. Het syndicaat dat oorspronkelijk verantwoordelijk was voor de oprichting der onderneming bestond uit vooraanstaande Britsche en Amerikaansche financiers, o.w. Sol Joel, een Zuid-Afrikaansch Mijnmagnaat en Sir Alfred Mond. Aan de Atlantische zijde van de waterscheiding is een kiezelbedekking ontdekt, die naar het oordeel van deskundigen een overvloed van alluviaal goud moet bevatten. Een gebied van ongeveer 18 vierk. mijl is thans geëxploreerd en bleek inderdaad goud te bevatten. Het totaal-oppervlak van dit vermoedelijk goudrijke gebied bedraagt 200 vierk. mijl. Aan de noordelijke helling zijn drie groote, duidelijk te onderkennen goudaders van vrij aanzienlijke wijdte ontdekt, op een hoogste van 2000 voet; deze vertegenwoordigen een aanzienlijke waarde. Er zijn schikkingen getroffen om de concessies aan een openbaar lichaam over te dragen. Naar verklaard wordt, ligt het niet in de bedoeling van deze maatschappij de mijn-operaties te leiden, doch wanneer de individueele mijnen genoegzaam tot ontwikkeling zijn gekomen, zorg te dragen voor het vormen van mijnbouwmaatschappijen om ze te exploiteeren. Het kapitaal van de maatschappij zal twee millioen Pond Sterling bedragen.

Bekendmaking.

De verkoop van juweelen en van gouden en zilveren voorwerpen ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den **2 Juli 1924** *af tot en met* **31 December 1924** *onder* **No. 3811** *I tot en met* **3304** *K, zal plaats hebben, op Donderdag den* **17den Juni** *a.s. 's morgens om 9 uur en volgende Donderdagen.*

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 29 Maart 1926
de Voorzitter
H. J. COHEN HENRIQUEZ.

INSPECTIE-ONDERWIJS

—

EXAMENS.

De Inspecteur van het Onderwijs brengt ter kennis van het algemeen, dat de examens ter verkrijging van akten van bekwaamheid tot het geven van onderwijs in de kolonie Curaçao ingevolge artikel 1 van het besluit van den 10den December 1921 (P. B. 1921 No. 79) zullen worden afgenomen in de maand **September 1926.**

Zij, die zich aan eenig examen willen onderwerpen, moeten zich vóór of op den

1sten Juli 1926 schriftelijk

aanmelden bij den Inspecteur van het Onderwijs, onder overlegging van de bij de onderwijsverordening 1907 vereischte akten of bewijzen, benevens van een geboorteakte.

Zij, die eenig examen wenschen af te leggen, moeten den leeftijd van ACHTTIEN JAREN hebben volbracht, tenzij de Gouverneur om bijzondere redenen vergunning verleend het examen eerder af te leggen.

Zij, die zich aanmelden, worden slechts tot het afleggen van het examen toegelaten, wanneer uiterlijk twee dagen vóór het begin der examens ten kantore van den Kolonialen Ontvanger op Curaçao een examengeld is voldaan van:

VIJF GULDEN voor het afleggen van het examen voor de akte van bekwaamheid als onderwijzer(es) der *vierde klasse*, en van het examen in gymnastiek, nuttige of fraaie handwerken;

TIEN GULDEN voor het afleggen van het examen voor de akte van bekwaamheid als onderwijzer(es) der *derde klasse* en van het examen in de wiskunde, het boekhouden, de Spaansche, Engelsche, Fransche of Hoogduitsche taal, welk bedrag verminderd wordt tot vijf gulden, wanneer de candidaat in het bezit is van de akte van bekwaamheid als onderwijzer(es) der derde of vierde klasse;

VIJFTIEN GULDEN voor het afleggen van het examen in de Spaansche, Engelsche, Fransche of Hoogduitsche taal, bedoeld in het 2de lid van artikel 27 en in het 2de lid van artikel 42 der onderwijsverordening 1907.

De candidaten worden opmerkzaam gemaakt op de verslagen der vorige examens, die in de *De Curaçaosche Courant* bekend gemaakt zijn.

Ondergeteekende is tot het geven van inlichtingen over examens te spreken elken ZATERDAG des morgens van **9** tot **12** uur op de Inspectie van het Onderwijs, Fort Amsterdam.

Curaçao, 22 Mei 1926.

De Inspecteur voornoemd,
P. J. J. v. d. BIESEN.

3—5